

34(094.5)
(494.1)

ИСТО У НАШ ИНВЕНТАР БР.

1942 год.

Београд.

~~425~~

Поштарина плаћена.

Год. XIX

НОВИ САД 15. IX. 1939.

Број 9

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 230 Забележба спора. — 231 Образложење пресуде. — 232 Грађење на туђем земљишту. — 233 Извршење пресуде иностраних судова. Иностранец може бити супарничар. — 234 На дражби купљена кућа дели судбину земљишта. — 235 Куповање шиваће машине на отплату. — 236 Берива општ. чиновника. — 237 Судско поравнање. — 238 Извршивост судског поравнања. — 239 Поступак за одмерење адвокатског трошка. — 240 Камата. — 241 Добровољци. — 242 Чувар оваца. — 243 Стручњак. — 244 Испуњење обвезнице. — 245 Уток. — 246 Природа оставинских некретнина. — 247 Уток у изврш. поступку. — 248 Парнични трошак. — 249 Погодба. Набавка списка. — 250 Издржавање небрачног детета. — 251 Закашњен уток. — 252 Штампарска ствар. Проширење ништавне жалбе. — 253 Недостојност удовице. Опраштање недостојности. — 254 Извршење и протучинидба. — 255 Дилаторни приговор. Нападање тестамената. — 256 Делегација суда у крив ствари. — 257 Законитост рођења деце. — 258 Сукоб надлежности. — 259 Отварање стечаја. — 260 Јавни тестаменат. — 261 Наследна нагода деце и нар. број 4420-918. — 262 Забележба парнице (§ 68 Ззк.) — 263 Опрема.

Никола Пахоруков, инсп. Мин. Правде

Београд.

САД

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

277.

Воља оставитеља има се остварити међу границама могућности; следствено томе и ако се воља оставитеља не може извршити у својој целини, има се извршити до оне границе, до које то дозвољава закон односно пракса која замењује закон. (6453-901.)

278.

Ако је оставитељ у своме тестаменту тако располагао, да је за случај ако наследник умре без деце, одредио потоњег наследника, па на оставинској расправи, међу интересима дође до нагоде на основу тестаamenta: наследник не може напасти тестаменат на тој основици, да је одређење потоњег наследника већ оригинално било неваљано; но не може с успехом тражити ни то, да се стави ван снаге одређење потоњег наследника на томе темељу, да му се касније родило дете, и да према томе не може умрети без потомака, јер смрт без порода има ту смисао, да нема деце приликом смрти. (2186-911).

279.

Када оставитељ именује свог универзалног наследника с тим ограничењем, да овоме, на имање које му остане после његове смрти, одреди потоњег наследника: универзални наследник додуше може слободно располагати теретним правним послом међу живима, али не може ни даровањем, ни наређењем за случај смрти крњити право потоњег наследника. (K. 5711-910).

280.

Ако су брачни другови у корист преживелог брачног друга међусобно одредили себе за универзалног наследника, тако, да је преживелом брачном другу додуше осигурано право слободног располагања са имањем, али је на имање које

148.7. 19/370

Разлика је између парнице о оспореним потражи-вањима и парнице о престанку заштите само у питању снашања парничног трошка, који има сносити тужитељ ако се не утврди престанак заштите.

Нема сметње досуђењу главнице ни с обзиром на данашњу Уредбу о ликвидацији земљорадничких дугова, јер ће судска пресуда послужити као основ за издавање облигације према Правилнику о замени дужничких исправа од 23-XI-1938 број 120300.

Како позивни суд није установио, да ли су тужени поступили по пропису чл. 3 наведене уредбе и ако су они на то доказе понутили, то је основан ревиз. разлог из тач 2. § 597 Грпп. па је Касациони суд морао позивну пресуду укинути.

У наставном поступку имаће позивни суд горњи недостатак уклонити и затим донети нову одлуку држећи се правног становишта израженог у овој пресуди.

Нови Сад, 9 фебруара 1939 године.

230.

Према првој реченици ст. 1 §-а 68 Зак. претпо-ставка је захтева за забележбу спора, било код парнич-ног, било код земљ. књижног суда, оспоравање укњижбе земљишнокњижног права парничним путем, из чега из-лази. да је тужитељ властан, да код земљ. књижног суда тражи забележење спора, тек пошто је код истог суда исказао, да је тужбу код надлежног парничног суда већ предао и да му је она од истог суда правоваљано примљена.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II 347-1938).

Касациони суд рекурс С. штедионице Подр. опште привр. банке д. д. С. у С. уважава, закључак Окружног суда преиначује и одржава на снази првостепени закључак Среског суда у Апатину од 3 маја 1938 бр. П. 239/1938.

Разлози: Основано се жали подносилац рекурса да

је Окружни суд погрешно применио пропис §-а 68 Закона о земљишним књигама када је, преиначујући закључак првостепеног суда, одредио забележбу спора ради установљења неваљаности укњижбе права власништва са даном и рангом када је тужба прispела Среском суду у А. У см. посл. реченице ст. 1 §-а 68 Закона о земљишним књигама, за забележбу спора може се замолити како парнични тако и земљишнокњижни суд. Према првој реченици истога става, међутим, претпоставка је захтева за забележбу спора, било код парничног били код земљишнокњижног суда, оспоравање укњижбе земљишнокњижног права парничним путем, из чега излази, да је тужитељ властан да код земљишнокњижног суда тражи забележење спора тек пошто је код истог суда исказао да је тужбу код надлежног парничног суда већ предао и да му је она од истога суда правоваљано примљена. Како у конкретном случају тужитељ томе није удовољио, Срески га је суд са молбом ради забележења спора са разлогом одбио, услед чега је на снази ваљало оставити првостепени закључак.

Нови Сад, 24 марта 1939 године.

* * *

По ранијим прописима на овом правном подручју, омогућено је било, да се тужба поднесе грунт. власти, с молбом, да ова забележи **покретање** парнице, а затим тужбу пошаље парничном суду.

Сматрамо, да је овај ранији пропис био оправдан, јер је тужитељ на овај начин брже могао доћи до осигурања свога права.

231.

1. На околности значајне по менталитет оптуженога, суд се мора да осврне и да даде разлоге о томе, да ли их сматра доказаним и какву важност им даје у односу према инкриминисаном делу. — II. Истинитост неке чињенице не зависи од тога, колико је сведока потврђују, а колико их је поричу, него од тога који су искази ве-

родостојнији, а који мање веродостојни. Суд мора изричито навести објективне околности, по којима се та веродостојност по животном искуству и законима логики може да цени. (Кс. у Новом Саду, Кре. 390-938.)

Касацион суд уважава ревизију Државног тужиоца изјављену због повреде формалног закона из § 336 бр. 6 Скрп., те поништавајући пресуду Окружног суда, на основу § 350 бр. 2 Скрп. упућује ствар истом Окружном суду на нови претрес и одлуку.

Разлози: Против пресуде Окружног суда изјавио је државни тужилац ревизију због повреде формалног закона из § 336 бр. 6 Скрп., коју налази у томе јер да је одлука суда о одлучним чињеницама нејасна и непотпуна.

Ревизија је основана. Окружни суд, установљујући чињенично стање положио је нарочиту важност на исказ сведока З. П. као „најинтелигентнијег међу сведоцима“, — према чијим исказу да је оптужени изричито рекао да ће Чеси морати дати Мађарима (од државне територије). Окружни суд, међутим, при томе није узео у оцену и онај део исказа тога сведока — нити је о томе дао разлоге — према коме је приликом предметне расправе настала галама, он отишао и сео на своје место и ништа више није чуо, сем псовке сведок С. Ђ., за коју није знао коме је намењена. Из тога исказа излази да поменути сведок није био присутан за цело време препирке и да није чуо све што се у њој рекло, па је Окружни суд требао да расветли и да узме у оцену да ли је инкриминисана изјава пала од стране оптуженога за време док је сведок З. присуствовао препирци или тек онда када је отишао и сео на своје место.

Окружни суд, установљујући да оптуженик није по својим личним особинама ни могао употребити инкриминисане изразе, позвао се и на то да је оптуженик по мајци Чех, а по оцу Немац, али да је натурализован Југославен, што се види по томе да говори чистим херцеговачким наречјем. Окружни суд је, међутим, пропустио

да при томе узме у оцену и исказ сведока У. Д, према коме је оптуженик једном приликом рекао на постављено му питање да је у Далмацији било боље под Аустријом него сада, као и исказ сведока С. М., према коме је оптуженик рекао: „Боље је било под Аустријом него под Југославијом, ј... Југославију“, као и то да је виђао оптуженог у кафани када лумпује и виче: „Хаил Хитлер“. Ово су свакако околности које су значајне по менталитет оптуженог, па је Окружни суд морао да се на њих осврне и да даде разлоге о томе да ли их сматра доказанима и какову важност им даје у односу према инкриминисаном делу.

Најзад, што се тиче исказа сведока С. М., који Окружни суд није прихватио, јер да је остао усамљен, Касациони суд сматра да је у том погледу ревизија основана, јер околност да један сведок говори друкчије него други сведоци, не значи да је неистина оно што он говори, а истина оно што други говоре. Такав закључак је логички погрешан, јер истинитост неке чињенице не зависи од тога колико је сведока потврђују, а колико их је пориче, него од тога који су искази веродостојнији, а који мање веродостојни. За то пак морају се изричито навести објективне околности, по којима се та веродостојност по животном искуству и законима логике може да цени.

Како је према томе одлука суда о одлучним чињеницама непотпуна, чиме је остварена повреда формалног закона из § 336 бр 6 Скрп. Касациони суд је ревизију државног тужиоца уважио и пресудио као у диспозитиву.

Нови Сад, 15 марта 1939 године.

232.

Ако добронамерни градитељ на туђем земљишту гради са знањем власника земљишта, па овај грађење

одма не забрани, власник земљишта може од градитеља тражити накнаду само обичне вредности земљишта.

(Кс. у Новом Саду, Г. 197-1933).

Касациони суд ревизиону молбу тужитељице одбија и осуђује ју да туженима на руке правозаступника им, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе 704 динара ревизионих трошкова.

Разлози: Тужитељица је навела у тужби да је њен деда по оцу пок. Т. Ј. њеном, сада такођер већ пок. оцу Т. И. поклонио кућни плац, уписан у гр. улошку општину Т. бр. 1450, на којем је њен отац, заједно са матером тужитељице, назидео кућу, чија вредност износи 60.000 дин. Па како је деда, упркос тога да је плац усменим даровним уговором поклонио њеном оцу, поклонио га доцније ваљаним писменим купопродајним уговором њеном стрицу Т. Ш. туженом, који је на његово име и грунтовно преписан, дужан је тужени њој, као једној од наследница очевих исплатити $\frac{1}{6}$ вредности куће, т. ј. 10.000 динара, будући је од вредности куће 30.000 динара припадало оцу, а 30.000 динара матери тужитељичиној, јер су они кућу заједнички сазидали, те кућа претставља њихову заједничку тековину.

Оба доња суда су, примењујући пропис §-а 418 Аустр. грађ. законика, тужитељицу са тужбом одбила. У см. прописа истога § а 418 Аустр. грађ. законика, који стална судска пракса примењује и на подручју где Аустр. грађ. законик није у крепости, ако добронамерни градитељ на туђем земљишту гради са знањем власника земљишта па овај грађење одмах не забрани, може власник земљишта тражити од градитеља накнаду само обичне вредности земљишта. Како у томе члану Аустр. грађ. законика, који је за овај случај меродаван, нема помена о томе, да би градитељ био властан уступити зграду власнику земљишта, па од њега тражити накнаду вредности зграде, како то Апелациони суд нетачно изриче, неоснована је реви-

зиона жалба тужитељичина, да би то право избора било припадало његовом оцу пок Т. И. и како га он за живота није извршио, да би га она као његова наследница и сада после његове смрти могла извршити. Неспорно је, пак, међу парничним странкама, да тужени на исплату противредности зграде добровољно није пристао, па да ни сада, у току овога спора, не пристаје.

Како је тужитељица тражила, међутим, исплату једне шестине противредности зграде на тој основи, да је тужени постао њен власник, док би у см. горе наведенога прописа §-а 418 Аустр. грађ. законика могла у име наследства иза оца, тражити само једну шестину зграде у природи, правилно ју је Апелациони суд, потврђујући првостепену преседу, са тужбом, која је покренута на другом, отштетном основу, одбио. Остале жалбе тужитељичине су безпредметне, те их Касациони суд није ни узео у разматрање.

Тужитељицу, која је са ревизионом молбом одбијена, ваљало је осудити да плати трошкове ревизионога поступка у см. §§-а 543 и 508 Грађ. парн пост.

Нови Сад, 9 марта 1937 године.

233.

1. Шта све мора суд испитати пре одређења извршења на основу пресуде иностраних судова. — II. По сталној судској пракси (§ 90 Грпп.) иностранца може пред нашим судом бити увучен у парницу као супарничар. (Кс. у Новом Саду, Рек. 88-937.)

Рекурс оврховитељице одбацује из службене дужности, а рекурс овршеника одбија и потврђује закључак другостепеног суда.

Разлози: Требало је одбацити ревизијски рекурс оврховитељичин јер у смислу 40 §-а 54 зак. чл. 1912 у питању сношења трошкова против II степ. решења нема места даљем рекурсу.

Овршеница се у свом рекурсу жали против закључка Окружног суда зато, што није узео у расправу све приговоре већ само онај, заснован на повреди чл. 40 и 41 конвенције у питању оспорене надлежности аустријског суда. Нарочито што није одредио преслушање сведока на то да је уговорена искључива надлежност Окружног суда. Надаље што није узео у обзир да је за послове домаћих деоничарских друштава и задруге у оснивању искључена надлежност иностраног суда.

Ове су жалбе неосноване, јер по 101 § у Грпп. странке, истина, могу споразумом утврдити да им суди одређени суд I степена али то мора бити писмено утврђено, а писмено о томе мора се још тужби приложити. Овршеница уопште није приказала писмено, него је хтела доказати сведоцима само то, да су се странке споразумеле у погледу искључиве надлежности Окружног суда, а овако доказивање искључено је према одредби 101 §-а Грпп.

Неоснована је она жалба овршенице да је за овај спор надлежан искључиво домаћи суд зато, јер се ради о пословима деоничарског друштва у оснивању. Искључива надлежност Окружног суда односи се само на послове настале између чланова друштва, ко је је у оснивању, у погледу самог оснивања друштва. У овом случају ради се о обавези коју су оснивачи преузели према трећој особи а за овакве спорове важи општа надлежност.

Жали се, надаље, овршеница против оног дела закључка Окружног односно Среског суда, где је изрекао да се суд не може упуштати у питање, да ли је за пресуђење овога спора био надлежан инострани суд, који је донео пресуду, већ само то да спор по закону замољене државе може уопште бити пресуђен од стране иностраног суда.

Тврди овршеница да наши судови пре одређења о врхе морају да испитају и надлежност иностраног суда за решавање конкретног спора. По конвенцији аустријски суд не може обвезати нашег држављанина ако наш суд

у конкретном случају неби могао обавезати аустриског држављанина. Другим речима мора баш за таку ствар постојати реципроцитет између две државе.

Истина је да по конвенцији наш суд мора испитати пре одређења оврхе да ли таква ствар може изаћи пред суд иностране државе т. ј. да по томе предмету донета пресуда од иностраног суда има код нас важности, али суд мора и то испитати да ли је инострани суд био надлежан за решавање спора.

По 41 чл конвенције надлежност суда који је у дотичној ствари донео одлуку основана је у смислу чл. 40 ако је по законима умољене државе ствар могла изаћи пред суд друге државе уговорнице.

Но није довољно да постоји само конвенција о јавној правној помоћи између наше државе и државе која тражи правну помоћ, већ је потребно да се узајамна правна помоћ између судова две државе уговорнице и фактично врши.

У погледу стварне надлежности располаже 37 чл. Конвенције по коме на основу овог уговора има места егзекуцији само за имовинско-правна потраживања и то само онда ако није у питању спорно право својине или друго стварно право на непокретним добрима која леже у држави умољеној за егзекуцију.

Даље ограничење у погледу одређивања егзекуције садржи чл. 39 Конвенције.

Како је упитно потраживање иноземско — и не подлежи ни ограничењу из 39 чл. Конвенције, то је неоснована жалба овршенице да се за ову тражбину није могла одредити оврха.

Што се тиче саме надлежности суда, који је донео пресуду а утврдио своју надлежност на тој основи, што је ту овршеницу увукао у парницу пред бечким судом, као супарничарку по 90 §-у Грпп. као супарничар по сталној судској пракси, може пред нашим судом бити увучен у парницу и иностранец. Према томе под истим

условима, а на основу реципроцитета могао је наш суд одредити оврху на основу пресуде бечког суда, у којој је надлежност суда установљена на основу супарничарства, а да пре тога није требало доказати да је аустријски суд већ признао извршивост оваке наше пресуде, јер се мора претпоставити да ће аустријски суд признати извршивост овакве наше пресуде према Конвенцији а на основу реципроцитета. Овако тумачење горњег §-а слеђује и из 99 §-а Грпп. Према томе и овај део овршеничине жалбе је неоснован.

Неоснована је и она жалба да је суд требао понистити читав закључак I степеног суда, зато што је оврху одредио и на 1,003 914·25 динара и на 377.588— аустр. круна, јер је призивни суд исправио решење I степеног суда и донео правилно решење те се овршеница већ не може жалити.

У Новом Саду, 29 јуна 1937 године.

234.

Дражбени купац постаје власник купљеног земљишта па и на томе земљишту сазидање куће, и ако у дражбеном огласу није наведено, да се на земљишту налази кућа. Кућа дели судбину земљишта.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 534-937.)

Касациони суд ревизију тужених не уважава, пресуду призивног суда одобрава и осуђује тужене, да плате тужитељици у року од 15 дана под теретом принудног извршења, у име ревизионих трошкова износ од 544— динара.

Разлози: Тужени нападају пресуду Апелационог суда на основу 2 и 4 т. § 597 Гр. п. п. наводећи да тужитељица никада није стекла право власништва на њихову кућу која је сазида на спорном земљишту које је земљиште истина продано на јавној дражби, али тврде да су они и надаље остали вангрунтови власници куће

коју су на спорном земљишту назидали. По дражбеном огласу предмет продаје било је само земљиште, а не и кућа коју су они на том земљишту назидали. По туженима пресудно је питање да ли се кућа има сматрати главном ствари или земљиште. Како је кућа овде главна ствар то земљиште има да дели судбину куће, а не обратно.

Ове су жалбе неосноване. Кућа има да дели судбину земљишта код продаје. Није од важности да ли је у дражбеном огласу наведено да се на земљишту налази кућа, иначе тужени су имали право кад су дражбени оглас добили да траже да се кућа процени и да се и та вредност куће узме у обзир при установљењу искљичне цене као што то изрично наређује 160 § Извршног закона. Тужени су то пропустили и за то пропуштање не могу никога теретити.

Нови Сад, 15 маја 1939 године.

235.

По наредби број 4172-916 М. Претс. о куповању шиваће машине на отплату, а која је наредбом број 4838-917 М. Претс. проширена и на куповање пољопривредних стројева на отплату, забрањено је продавцу да узме меницу на име још недоспелих рата куповне цене; а према §-у 5 и. наредбе ништавно је свако такво утачање, које се на штету купчеву коси са прописима ове наредбе. Ове одредбе се не могу применити, ако је купац трговац обвезан на убележење фирме, или ако је посао за купца трговачки посао. (Кс. у Н. Саду, Рев. I 945-938).

Поводом ревизије туженог укида побијану пресуду призивнога суда и ствар враћа призивном суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Разлози: Против пресуде призивнога суда уложио је туженик ревизију и из ревијских разлога из број 2 и бр. 4 § 597 Грпп.

Како се поводом ревизије из бр. 4 § 597 Грпп. има и по службеној дужности пазити на примену материјално правних прописа то је ваљало с обзиром на пропис из т. 4 § 604 Грпп. донети закључак наведен у диспозитиву.

На име из припремног поднеска тужиоца од 9 јануара 1936 године произлази да је туженик купио од тужитељице вршаћи строј на отплату и да је за покриће у будуће доспевајућих рата дао и спорну меницу.

Како је према § 2 Наредбе М. Е. бр. 4172-1916, која је наредбом М. Е. број 4838-1917 проширена и на куповину пољопривредних стројева на отплату, забрањено узимање менице у име у будуће доспевајућих рата, а према § 5 цит. наредбе ништавно је свако утаначење које на штету купца отступа од ове наредбе — изван ако је купац такав трговац који је дужан да убележи своју фирму или ако је посао за купца трговачки посао — а суд ове чињенице потребне за правилну примену материјално правних прописа није утврдио — то је ваљало решити као у диспозитиву.

С обзиром на напред наведено правно стајалиште Касационог суда, остале су жалбе постале безпредметне изван оне из бр. 2 § 597, а која је неоснована јер туженик на ту околност да је спорну меницу дао тужитељици само као прилог ради укњижења заложнога права ни у приговорима под IV а ни код суда првога степена није ни понудио доказе.

О накнади трошкова Касациони суд с обзиром на ст. 1 § 154 Грпп. није одлучио.

Нови Сад, 6 априла 1933 године.

*

Горње наредбе види на корицама бр. 6 и 7 од ове године.

236.

Наплата берива општинских чиновника само онда спада у делокруг редовних судова, ако није спорно њихово постојање и њихова висина, и ако поред тога обвезана

општина одриче исплату тих, по управној власти утврђених, дакле неспорних принадлежности.

(Кс. у Новом Саду, Рек, 35-1936 од 7-XI-1936).

Касациони суд одбија по тужитељу поднесени рекурс, а одобрава закључак призивног суда.

Разлози: Тужитељ напада закључак призивног суда на тој основици, да је призивни суд повредио правне прописе тиме, што је изрекао да постоји недопустивост редовног правног пута и услед тога је погрешно одбацио тужбу.

Ова жалба није основана.

Тужитељ, као бивши општински извршитељ, тужбом тражи своја берива за месец новембар и за 14 дана у месецу 1933 године. Тужена општина пориче, да тужитељу припада тражена плата, јер је тужитељ, који је иначе био у привременом својству примљен на рад од председника општине, још пре новембра 1933 године отпуштен. Иначе, општина пориче, да тужитељу припада 15% од извршних трошкова, а пориче и то, да по тужитељу убрани извршни трошак изнаша Динара 41.007.

Правно је правило, да наплата берива општинских чиновника само онда спада у делокруг редовних судова, ако није спорно њихово постојање и њихова висина, и ако поред тога обвезана општина одриче исплату тих по управној власти утврђених, дакле неспорних принадлежности.

Како у датом случају не предлеже услови за наплату берива пред редовним судовима, јер надлежна власт нити је утврдила оправданост и висину тужитељеве тражбине, нити је услед тога општина још могла доћи у тај положај да одбије исплату тих, по управним властима коначно утврђених берива, то је призивни суд уместо поступио, када је изрекао да остваривање тужитељеве тражбине на име својих берива, не спада у стварну надлежност судова.

Нови Сад, 7 новембра 1936 године.

О припадности јавних намештеника види: II, 50, — VIII, 114, 194, — IX, 50, — X, 115, — XI, 120, — XIII, 4, 13, 123, — XIII, 4, — XIV, 161, — XVI, 89, 128, — XVIII, 37, 220, 230, 249, — XIX, 1, 19.

237.

Судско поравнање не претставља правоснажно решење спора, услед тога може бити, исто тако, као и свака друга нагода, предмет расправљања и пресуђења суда, те се о истој, као материјално правном приговору има одлучити у пресуди.

Стол Седморице у Загребу, Рек. 1899-936.)

Рекурс се уважује, побијани закључак призивнога суда се укида, те се призивни суд упућује, да призив тужилаца мимо разлога свог закључка узме у мериторно рјешавање.

Одлука о трошку рекурса оставља се за коначну одлуку у самој ствари.

Образложење: У назочној парници је првостепени суд пресудом од 10 децембра 1935 бр. П. 649-1935—4, одбио тужиоце с њиховим тужбеним захтјевом ради земљишнокњижног преноса права власништва некретнина на основу судске нагоде из разлога, јер да се спор има сматрати већ правоснажно ријешеним судском нагодом, коју су парничне странке пред првостепеним судом склопиле дне 27 јануара 1935 г. под бројем П. 379-1933—6, у погледу истог парничног предмета.

Поводом призива тужилаца је призивни суд закључком од 17 јуна 1936 г. број П. 288-1936—2, укинуо по службеној дужности пресуду првостепеног суда и поступио, који јој је претходио као ништаве, те тужбу одбацио из разлога, јер да је услед склопљење судске нагоде недопуштен редовни правни пут.

Закључак призивнога суда побијају у цијелости рекурсом тужиоци из разлога, да је призивни суд повредио закон када је стао на становиште, да је спор који је пред-

метом назочне парнице, већ правноснажно ријешен судском нагодом склопљеном по парничним странкама у погледу истог парничног предмета односно, да за назочни спор услед те судске нагоде није допуштен редовни правни пут.

Рекурс је основан. Призивни суд погрешно узима, да за назочну парницу услед склопљене судске нагоде није допуштен редовни правни пут. Тужиоци траже наиме својом тужбом земљишнокњижни пренос права власништва некретнина, а тај свој захтјев заснивају на обавези туженика из споменуте судске нагоде. Тужбени захтјев тужилаца је дакле приватно правно потраживање, а исто тако приватно правне нарави је и по парничним странкама склопљена судска нагода, која сачињава приватно правни наслов новације. Услед тога назочни спор спада на редовни правни пут, пошто нема таквог законског прописа који би то искључио. Услед тога је призивни суд повредио § 1 Грпп када је стао на тановиште, да за назочну парницу није допуштен редовни правни пут.

Но за назочну парницу не предлежи ни случај правноснажног пресуђења из става 2 § 334 Грпп. због споменуте судске нагоде, јер судско поравнање служи додуше извршни наслов, али исто по § у 282 Грпп. унаточ томе не пре ставља правоснажно рјешење спора већ једино материјално правну новацију. Не сачињава дакле *res iudicata* већ само *res transacta*.

Услед тога судско поравнање може бити исто тако као и свака друга нагода предметом расправљања и пресуђења суда, те се о истој као материјално правном приговору има одлучити у пресуди.

Како дакле за назочну парницу не предлежи ни један од случајева из става 2 § 334 Грпп. то је призивни суд повредио закон када је изрекао, да у првостепеном поступку предлежи ништавност из бр. 6 § 571 Грпп. па када је укинуо првостепену пресуду и поступак те одбадио тужбу.

Стога је с обзиром на пропис из бр. 2 § 613 Грпп. ваљало побијати закључак призивнога суда укинати и призивни суд упутити на даљи законски поступак.

Одлука о трошку рекурса оснива се на § 153 став. 3 Грпп.

Стол Седморице.

У Загребу, дне 26 маја 1937 године.

238.

Судска нагода, ваљано склопљена пред домаћим редовним судом, има у погледу извршивости исту снагу као и правоснажна судска пресуда.

(Стол Седморице у Загребу, Бр. Рев. 277-938).

Ревизија се уважује, те се пресуда призивнога суда преиначује и успоставља пресуда првостепенога суда.

Тужиоци су дужни накнадити туженику трошак ревизије у износу од 604 динара 40 пара у року од 15 дна под пријетњом извршења.

Образложење: Туженик побија пресуду призивног суда у цијелости ревизијом из ревизијског разлога из бр. 4 § 597 Грпп.

Ставља ревизијски предлог, да се ревизија призивног суда преиначи и тужбени захтјев тужилаца одбије односно да се иста укине и ствар врати призивном суду на поновно расправљање и одлучивање.

Тужиоци ревизијским одговором побијају ревизијски разлог туженика те предлажу, да се ревизија не уважи.

Ревизија је основана

Туженик се је са утуженом судском нагодом склопљеном пред среским судом у П. обавезао на име, да ће у року од шест мјесеци о свом трошку пренијети право власништва у тужби наведених некретнина на тужиоце.

Конкретна тужба ради извршења те судске награде је предана суду 25 октобра 1935. Но на основу става 2 § 22 Финансијског закона за годину 1934-35, је тада већ

био на снази пропис бр. 7 § 1 Ип, гласом којег је судска нагода склопљена пред редовним судом извршни наслов.

Услед тога су тужиоци могли и могу на основу споменуте судске нагоде изравно тражити извршење против туженика ради испуњења у истој преузете обвезе, па се тако није могло удовољити тужбеном захтјеву тужилаца ради испуњења споменуте судске нагоде, јер је исти сувишан, пошто судска нагода ваљано склопљена пред туземним редовним судом имаде у погледу извршности исту снагу као правоснажна судска пресуда, а утврђено је, да је утужена судска нагода ваљано склопљена.

Услед тога је позивни суд правно погрешно оцијенио спор, када је преинаком првостепене пресуде удовољио тужбеном захтјеву тужилаца па је осудио туженика на испуњење утужене судске нагоде под пријетњом извршења.

Напротив исправно је поступао првостепени суд, који је одбио тај тужбени захтјев као неумјестан.

Из тих разлога је ваљало ревизију туженика уважити и судити како је у диспозитивном дијелу ове пресуде наведено.

Одлука о трошку ревизије се оснива на §§ 143 и 152 Грпп.

Стол Седморице као ревизијски суд.

У Загребу, 23 фебруара 1939 године.

239.

Ако је поведен поступак за одмерење адвокатског трошка, не може се поднети тужба ради истог трошка све до завршетка тога поступка. Ова околност сачињава приговор, који спречава парницу и има се узети у обзир из службене дужности.

(Кс. у Н. Саду, Г. 534-931.)

Ревизиону молбу туженога уважава, пресуду призивног суда мења и уважавајући приговор за спречавање парнице, подигнут од туженог на основу §-а 180 т. 2 г. п. п., парнички поступак обуставља.

Подједнако пресуђује тужитеља, да плати туженоме на руке његовог правозаступника у име парничких трошкова и то: пред првостепеним судом 380 динара, пред призивним судом 285 динара и пред ревизионим судом 660 динара, све то у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Овај Касациони суд налази, да је ревизиона молба туженог уложена против пресуде призивног суда основана, и то из следећих разлога:

Како је тужени уложио приговор за спречавање парнице на основу § 180 т. 2 гпр., јер да је овој парници требао претходити поступак ради одмерења трошка тужитељевог у смислу § 29 ст. 7 Закона о адвокатима, како је овај приговор такве врсте, да се у смислу § 180 последња алинеја гпр. има ма у ком стадијуму парнице службено узети у обзир, како установа § 29 ст. 7 Закона о адвокатима наређује, ако је поведен поступак за одмерење адвокатског трошка, да се тужба ради истог трошка може подићи тек онда, кад се потпуно доврши поступак за одмерење трошка; како је такав поступак покренут пре подношења ове тужбе, наиме покренут на молбу туженог, поднесену суду 3 октобра 1928, а није још довршен, док је назочна парница покренута на тужбу поднесену дана 12 маја 1930 године, дакле после ступања на снагу Закона о адвокатима од 17 марта 1929, то из свега наведеног произлази, да је тужитељ требао сачекати свршетак поступка покренутог за одмерење трошка, па онда исто поднети тужбу.

Према тому разлози Апелационог суда који противно горњем становишту говоре, нису основани, јер се тај приговор о тражењу претходног поступка за одмерење трошка, не може оставити за мериторно решавање, по-

што се овде не ради о доспелости потраживања, јер иако је потраживање доспело, не може се ипак упутити све докле док се не сврши поступак за одмеравање, а то зна-чи да овој напници у овом случају мора припадати тај нарочито одређени поступак за одмеравање трошка.

Из наведених разлога било је оправдано пресуду Апелационог суда мењати и донети пресуду горе наведеног садржаја.

Према суду о парничким трошковима оснива се на §§ 425, 508 и 543 глр.

Нови Сад, 14 маја 1935 године.

240.

1. Ако су обе странке трговци, а правни однос је за обе странке трговачки посло, висица камата није ограничена. — II. Приликом сваког плаћања, онда кад постоји више дугова, меродавна је воља дужника, а ако таква воља није изражена, плаћена свота се има употребити у првом реду на отплату обавеза која је тежа по дужника. — III. Дужник не може тражити повратак стварно плаћене камате, ни онда, ако они прелазе законом дозвољену меру. (Кс. у Новом Саду, Г. 897-929.)

Касацциони Суд Б. Одељење услед ревидиране молбе тужитеља разрешава пресуду признавног суда и упућује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке. Ревизиони трошкови се устанављивају за тужитеља у своти од 1900 динара, а за туженога у своти од 1900 динара.

Разлози: У пореду спорног питања, да ли постоји међу странкама права конткорентни одношај, Касацциони Суд заузео је већ стајалиште својим претходним решењем које је према пропису 3 зач. 543 §-а и за даљи поступак меродавно. С тога се овај Касацциони Суд не упушта у разматрање оног дела ревидиране молбе тужитеља које се односи на ово питање.

Но основаном је нашао Касациони Суд ону даљу жалбу тужитељеве ревизије према којој је туженом неоправдано дозвољено приговорити висини и оних камата које је већ исплатио.

У погледу ове жалбе ваља утврдити, да, с обзиром на то, што су обе странке трговци а правни је одношај за обе странке трговачки посао, висина камате није ограничена. Даље, ваља имати у виду да је приликом сваког плаћања меродавна воља дужника, уколико пак таква воља није изражена, плаћена се свота има употребити у првом реду на отплату за дужника теже обавезе.

Према томе потребно је установити и да ли су постојале нека упутства дужникова приликом појединих плаћања у готовом новцу и да ли је том приликом дошло до неког споразума странака у погледу тога на што се плаћање има употребити и у погледу висине каматне стопе приликом плаћања. Ако је један од тих случаја постојао, онда тужени не може сада накнадно тражити друго обрачунавање.

Што се тиче оних плаћања камата која су плаћања вршена одбијањем одговарајуће своте од капитала, њима се уопште не може приговорити, јер се имају сматрати извршеним са пристанком дужника. У погледу пак оног зајма, за који висина камате није уговорена (зајам од 25 хиљада динара) потребно је установити и то да ли је приликом плаћања у готовом новцу постојао неки споразум странака, у колико пак није било тога, да ли је тужилац приликом сваког појединог плаћања у готовом новцу и на који начин обрачунао камате и да ли је и на који начин известио о томе дужника. Да ли се из тог извештаја тужитељева могла установити висина нарачунате камате, и шта је дужник на то одговорио. У колико је у погледу бројно неодређених камата постојао споразум само „уобичајене банковне камате“ онда ваља обрачун тужитељев сматрати понудом, а неприговарање дужниково пристанком.

Према томе тужени у колико није постојао неки други споразум може накнадно приговорити само оним претходно неутврђеним каматама, односно висини њиховој које камате нису плаћене у готовом новцу, већ су просто додаване капиталу.

Како горње околности нису установљене, а без њих се ствар не може мериторно решити, то је пресуду призивног суда ваљало разрешити.

Жалба тужене странке да је призивни суд погрешно рачунао 18% камата иза главнице од 50.000 динара од 9 априла 1924 године није основана, јер у писму туженога од 15 априла 1925 године не стоји то да се камата од 18% има тек од датума писма рачунати.

Исто тако није основана ни она жалба тужене странке, да се за време од после предаје тужбе не може досудити тужитељу више од 5%, јер да је тужитељ од вишка одустао и јер је камата преко 5% застарела после 3 године, јер тужитељ се није одрекао камате уопште, већ је исте увек тражио, те стога не може бити говора ни о одрицању, нити пак о застари, а повишење тужбеног потраживања према 188 § у Грпп-а дозвољено је у току парнице.

Остале жалбе обеју ревизионих молби услед разрешења пресуде призивног суда постале су беспредметне.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 509 § Грпп-а.

Нови Сад, 17 априла 1930 године.

* * *

Судска пракса. Ако је дужник обавезан на слична давања на основу више обавеза, делимичном отплатом се има сматрати исплаћено оно потраживање, у погледу којег је дужник изјавио своју жељу за отплату, уз пристајак повериоца. У недостатку овакве изјаве, поверилац је дужан давање употребити на већ доспели дуг, а у недостатку тога на тежи дуг. Ако пак не постоји ни један од ових случајева, давање се има поделити сразмерно између дугова, који су у једно време доспели, а иначе из плаћене своте имају се отплаћивати поједине тражбине у реду њихове доспелости. (К. 311-901).

241.

Добровољац земљорадник дужан је да сам обрађује своју земљу, док добровољци осталих сталних занимања и добровољци инвалиди I. и II. групе, као и недорасли и за рад неспособна деца, нису обавезна да се на добивену земљу насељавају и да је лично обрађују, него је могу и у закуп издати.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 398-938.)

* * *

Види: Закон о изменама и допунама Закона о добровољцима од 31 августа 1928 (чл. 3.)

242.

Чувар оваца јесте газдинско чељаде, према томе спор око одслужене плате оваког чувара у смислу §-а 62 Зак. чл. XLV:1907 спада пред административну власт. Околност, да је чувар, осим код шуженога чувао овце и других власника, не одузима му карактер газдинског чељадета.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II 159-938.)

243.

Не може се тражити саслушање другог стручњака, ако странка — која то тражи — није приговорила приликом саслушања првог стручњака, а није учинила вероватним да је саслушани стручњак дао нестручно или погрешно мишљење.

(Кс. у Новом Саду, Г. 708-1928.)

244.

При решавању молбе ради грунтовног убележења на основу приватне исправе, не долази у обзир приговор, да ли је молитељ имао право да испуни обвезницу или не. Ово се питање може решити само у оквиру парнице.

(Кс. у Новом Саду, Вп. 40-1933.)

245.

Уток предан на ненадлежном месту, а надлежном суду достављен тек после истека рока од 8 дана, рачунајући од дана уручења утоком нападнутог решења, као задоцњен има се одбацити по службеној дужности.

(Кс. у Н. Саду, Вп. 247-1928.)

* * *

Види: § 558 Грпп.

246.

У оставинском поступку не може се решити по битно питање, да ли оставинске некретности потичу од мужа утешатељичиног или не, те се према томе има поступити у смислу §-а 81. Оставинског поступка, пропуштајући странкама, да спорно питање реше путем редовне парнице.

(Кс. у Новом Саду, бр. Вп. 279-1928.)

247.

У смислу §-а 199. Извршног закона, против решења уточног суда у погледу распоредног решења, има места даљем утоку само онда, ако је уточни суд преиначио решење другостееног суда.

(Кс. у Новом Саду, бр. Вп. 344-1928.)

248.

У смислу става првог §-а 424 Гпп суд је дужан у погледу накнаде парничких трошкова по службеној дужности поступити.

(Кс. у Новом Саду, бр. Вп. 434-1928.)

* * *

Странка на основу тог пропуштања суда, може тражити надопуну пресуде.

249.

I. Погодба се има извршити на начин како су се странке споразумеле. — II. Сама та околност, да замољена власт није удовољила позиву суда, да пошаље тражене списе, још не оправдава поступак суда, да једнострано одустане од одређеног набављања тих списа.

(Ас. у Новом Саду, Г. 2166-1926.)

250.

Мати небрачног детета, која је у време ванбрачног зачећа проводила неморалан живот, подавајући се за новац многим људима, нема права да од природног оца тражи издржавање за своје небрачно дете.

(Ас. у Новом Саду, Г. 2951-1926.)

251.

И против другостепеног решења, уток се има уложити код суда који је првостепену одлуку донео. Ако другостепеном суду непосредно поднесен, а од стране овог суда првостепеном суду послан уток, после уточног рока стигне првостепеном суду, уток се има као закашњен из службене дужности одбацити.

(Кс. у Н. Саду, Вп. 733-1928.)

252.

I. У кривичним стварима почињеним путем штампе, од стране суда досуђена отиштета, није казна, стога због досуђивања отиштете ни нема места ништавној жалби. — II. У писменом образложењу, не могу се проширити ништавне жалбе.

(Кс. у Новом Саду, К. 239-1928.)

253.

По установљеном, а не нападнутом стању ствари

муж тужене је умро 14 априла 1918 године а тужена је родила ванбрачно дете 15 фебруара 1920 године. Није дакле призивни суд повредио правно правило, када је изрекао, да је тужена постала недостојна удовичкој права плодоужитка, јер је правно правило да таква удовица губи мало час означено право. *Што се тиче пак жалбе у погледу испраштања, из оставинских списа види се то, да тужитељица није била навршила ни једанаест година живота онда, када јој је мати, тужена родила небрачно дете; према томе о испраштању на основу дуготрајног триљења не може бити говора.*

(Ас. у Новом Саду, Г. 735 1928.)

254.

Кад је потраживање тражиоца извршења везано за протучинидбу, а тај предуслов за одређење извршења није доказан јавном исправом или овереном приватном исправом, онда суд пре одређења извршења има истаћи расправу.

(Кс. у Н. Саду, Вп. 1014-1931.)

* * *

У овом случају је потраживање тражиоца извршења било везано за истодобно издавање купопродајног уговора, подобног за грунтовни пренос некретнина.

255.

I. Не постоји дилаторни приговор из тач. 5. § а 180. Гип. кад је друга парница поведена на другом основу и од другог лица, и ако се иста ствар тражи. — II. Нападати тестамент у своје име и за своју личност може само наследник.

(Кс. у Н. Саду, Г. 1017-1929.)

256.

У смислу §§-а 328 и 23 с. кр п. против решења Апелационог суда има места жалби на Касациони суд

само онда, ако је Апелациони суд својим решењем одредио други суд (делегација суда.)

(Кс. у Новом Саду, Кжк. 1-1932.)

257.

За време трајања законитог брака рођена деца сматрају се законитом децом дошле док њихово незаконито порекло није изречено правомоћном судском пресудом.

(Кс. у Н. Саду, С. Рев. 471-935.)

Касациони суд услед ревизионе молбе тужитеља пресуду позивног суда разрешава и суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој ће имати да реши и о сношењу трошкова овога ревизиског поступка, који се за тужитељицу установљавају у своти од 900 динара, а за тужене у своти од 410 динара.

Разлози: Тужитељица је у тужби навела да је њен отац, пок. Г. Б., 29 августа 1931 године умро у Ф без опорукe и да су иза њега остале некретнине, уписане у земљ. књ. улошку општине Ф. број 1905 и 2050, које су наследили тужени у овој парници, оптерећене удовичким правом плодоуживања удове остављача Г. Ј., рођ. Б. Како је она, тужитељица, која је кћи остављачева, у своме наследном праву повређена, тражила је да се тужени осуде да су јој дужни признати право наследства на половину поменутих некретнина и трпети да се право власништва на ту половину на њу и грунтовно укњижи. — Тужени су у своју одбрану навели, да тужитељица нема права на оставину пок. Г. Б., јер она није његова законита кћи будући је њена мати, у бракоразводној парници коју је водила са Г. Б., признала, да ју није родила са њим него са другим, што је суд у истој бракоразводној парници и установио.

Првостепени суд Окружни суд у С., одбио је тужбу са образложењем, да је суд у бракоразводној парници установио да тужитеља није рођена у зак. браку Б. Г., и

њене пок. матере и да, према томе, нема права на наследство. Апелациони суд је ту пресуду у целини потврдио.

Жалба тужитељичина да је Апелациони суд повредио правне прописе, основана је. Према прикљученој пресуди Окружног суда у С., суд је изрекао да решавање по питању незаконитости детета, будући оно не спада у оквир бракоразводне парнице, отклања. Како, дакле, не стоји изрека Апелационог суда да би било правоснажно решено да тужитељица није законита кћи пок Г. Б., валаало је предмет вратити Апелационом суду да га мериторно реши. — Расположење о трошковима оснива се на прописима §§-а 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 8 маја 1939 године.

258.

За просуђење спора, који потиче из споразума по коме једна странка даје своју обртницу за вођење пекарског обрта, а друга странка даје локал, потребни пекарски алат и сирови материјал, и по коме овој другој странци припада цео приход од радње с тим, да је она дужна, да првој странци плаћа у име противне вредности њезина рада, по § 343 Закона о радњама, није надлежан избрани одбор, већ редован суд, јер друга странка се не може сматрати овлашћеним занатлијом, па ни службодавцем у смислу Закона о радњама.

Кс. у Н. Саду, Р. II. 5-1937.)

Касациони суд установљава, да је надлежан суд за решење тужбе В. Ј., против П. Ј., рођ. Б., коју је био поднео пред Среским судом у С. под бр. III. П. 115 936.

Разлози: Срески суд је својим закључком од 6-II. 1937 број III. П. 115 936 одбацио тужбу В. Ј. из разлога, јер да је за решење тога спора с обзиром на § 343 и 344 Закон о радњама надлежан избрани суд.

Изабрани суд пак Среског начелства у С. својом од-

луком од 9 априла 1937 број 1-1937 одбацио је иза тога такођер исту тужбу В. Ј. из разлога, да однос између тужитеља и тужене не спада под прописе Закона о радњама.

Ова је одлука правомоћна.

У тужби, коју је В. Ј. поднео код Среског суда у С. 17-1 1936 под бројем III. П. 115-1936 наводи тужитељ, да је он са туженом почетком 1935 године склопио споразум, према којем је он туженој предао своју обртницу за вођење пекарског обрта, а тужена да је дала пословни локал, потребан пекарски алат и сирови материјал; да туженој припада цео приход од радње, а да је дужна у име протувредности рада платити тужитељу недељно 100 динара и дневно 1 килограм хлеба. Узајамни отказни рок да је 6 месеци.

По § 343 зак. о радњама изабрани одбори су надлежни за решавање спорова из односа о служби између службодавца и помоћног особља, чији су односи регулисани овим законом.

По § 8 истог закона свако право обављања радње по истоме закону јесте лично право.

По § 23 тач. 62 истог закона пекарски привредни рад спада у занатске радње.

По § 24 истог закона за обављање занатске радње потребна је стручна спрема, а по § 96 овлашћење за обављање радње може добити лице, које испуњава све законске услове.

Тужена нема обртнице, већ тужитељ.

Према томе не може се тужена сматрати овлашћеним занатлијом, па ни службодавцем у смислу закона о радњама.

Зато с обзиром на § 343 и није надлежан за просуђивање наведеног спора изабрани одбор, већ редован суд

Нови Сад, 28 јануара 1938 године.

259.

По сталној судској пракси на основу спорне тражбине, чије досуђивање зависи од неодређеног исхода парнице која је у току, не може се тражити отварање стечаја.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 362-936.)

Касациони Суд рекурс А. Ф. одбија.

Разлози: Истина да се отварање стечаја може тражити по 71 § Стеч закона ако веровник вероватним учини да постоји његова ма и недоспела тражбина. Молитељ је навео, да противу фирме „В. А. П. и др.“ постоји његова тражбина од 65.641 динар 87 пара за коју тражбину тече још парница, али му је горња свота досуђена истина још неправомоћном, али извршном пресудом Окружног као призивног Суда.

Овome Суду је непосредно познато, да је ова пресуда разрешена и да је ова читава тражбина спорна, те од исхода даље парнице зависи, да ли ће иста молитељу у опште бити досуђена.

По сталној судској пракси на основу спорне тражбине, чије досуђивање зависи од неодређеног исхода парнице која је у току, не може се тражити отварање стечаја.

Услед тога из овога разлога требало је рекурс одбити и потврдити нападнути закључак Окружног, као призивног суда.

У Новом Саду, 29 априла 1937 године.

260.

Код јавног тестаментa, састављеног по јавном бележбнику, није потребно да сведоци буду присутни и онда кад се последња воља ставља на писмено, већ је потребно то, да сведоци буду присутни код читања и потписивања последње воље.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 376-1936)

Касациони суд ревизиону молбу тужене супр. Б. Г. рођ. Ч. Т. одбија, пресуду позивног суда одобрава и осуђује тужену, да плати тужитељици на руке њеног правозаступника у име ревизионих трошкова износ од 1910 динара у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Против пресуде Апелационог суда уложила је ревизиону молбу тужена.

Жали се да је Апелациони суд донео своју пресуду са повредом формално и материјално правних прописа, јер је погрешно тумачио прописе зак. чл. XXXV из год. 1874 и зак. чл. XVI из године 1876 када је изрекао да јавна опорука од 15 јануара 1930 године на којој се тужба заснива испуњава све захтеве прописане цитираним законом за ваљаност јавне опоруке.

Та опорука међутим по становишту тужене нија ваљана из ових разлога:

Опорука је састављена по јавном бележнику на државном језику. Опоручитељи не знају државни језик, а само је један од сведока знао уједно и језик тестатора и државни језик, док су остали пословни сведоци знали само мађарски језик који је матерњи језик опоручитеља. Сем тога тестаментарни сведоци нису били скупа присутни од почетка изјаве тестатора до потписа.

Ова жалба тужене није основана.

Апелациони суд је наиме без повреде формално правних прописа установио: да су опоручитељи пред јавним бележником исказали своју последњу вољу; да су за време целог пословања били присутни два пословна сведока Ш. М. и Ј. Е. да су они као такви на самој исправи потписани; да је трећи пословни сведок К. Т. био присутан приликом тумачења и потписа опоруке од стране опоручитеља, те да је и он исправу потписао; да је исправа сачињена на државног језику, те снабдевена потврдом, печатом и потписом јавног бележника; да су опоручитељи знали само мађарски језик који им је и ма-

терњи језик; да јавни бележник зна и мађарски језик, те да је он написану исправу протумачио опоручитељима на мађарском језику; да је за то имао овлаштење Министра правде у смислу расписа Бр. 38909-1921 које је у самој потврди исправе цитирао; да је пословни сведок К. сем државног говорио, писао и читао и разумевао и мађарски језик, а да остала два пословна сведока знају само мађарски језик.

На основу тако установљеног чињеничког стања — које је у смислу §-а 534 зак. чл. I из године 1911 меродавно и за овај ревизиони суд — није Апелациони суд повредио ни формално ни материјално правне прописе када је изрекао да је горња јавна опорука сачињена сходно §-у 82 знк. чл. XXXV из 1874 године и § 21 зак. чл. XVI:1876 године.

Па како је један од пословних сведока знао како државни језик на коме је исправа прочитана, тако и мађарски језик којим опоручитељи искључиво говоре и на ком им је језику опорука по јавном бележнику протумачена, правилно је изрекао Апелациони суд да су испуњени и услови из §-а 72 зак. чл. XXXV-1874.

Околност да приликом сачињавања опоруке није стално био присутан, већ само приликом тумачења и потписивања пословни сведок К., није од важности, за просуђење ваљаности опоруке, јер је довољно да су сведоци били присутни код читања и потписивања опоруке (пленарно решење курије број 80-908.)

Услед изложеног ваљало је ревизиону молбу тужене као неосновану одбити и обвезати тужену у смислу §-а 508 и 543 зак. чл. I из године 1911 и на снашање ревизионих трошкова.

Нови Сад, 26 априла 1939 године.

261.

За ваљаност споразума између браће, склопљеног у сврху намирања наследног им дела иза оца, није потреб-

но да буде сачињен и писмено, ни онда, ако је предмет раздео некретнина (Кс. у Н. Саду, Г. 895-932.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија и осуђује га да тужитељици, на руке правозаступника јој, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе, у име ревизионих трошкова своту од 968 динара.

Разлози: Преиначујући првостепену пресуду и обвезујући туженога да тужитељици изда у посед два јутра некретнине и да јој изда за земљишнокњижни распис тих некретнина способну исправу и да плати изосталу корист, није Апелациони суд повредио ни материјално-правне ни формално-правне прописе.

Апелациони суд је на основу исказа преслушаних сведока, ценећи њихове исказе у смислу прописа §-а 270 Грпп. поступак, без повреде процесуално-правних прописа, установио као чињеницу; да се тужени, заједно са братом М. обавезао, да тужитељици, која им је рођена сестра, у име извршење очевога налога, садржаног у даровном уговору од 20 децембра 1902 године, даду на вечито сваки по два јутра земље; да је тужени споразум и извршио, предавши тужитељици оба јутра у посед, но да их је доцније оба од тужитељице бесправно одузео. Установио је Апелацион суд на основу исказа преслушаних сведока и то, да је тужени тужитељици дао једно јутро у С., а друго на Новосељанском путу и да је једно јутро одузео у пролеће 1921 г., а друго у пролеће 1922 године. Како је тај споразум између тужитељице и браће склопљен у сврху намирања тужитељичинога наследнога дела иза оца, за његову ваљаност није, према већ заузетом стајалишту Касационог суда, било потребно да он буде сачињен и писмено у смислу Мин. нар. број 4420-1918, јер споразум о подели наследства између наследника, не претставља отуђење некретнина у смислу исте Министарске наредбе.

Жалба, пак, туженога да је Апелациони суд повредио формално-правне прописе што је чињенично стање

ствари установио на основу исказа преслушаног сведока, брата туженога, Р. М., а са којим је тужени у спору и омрази, није такођер основана, јер исказ истог сведока потврђују и други сведоци, стричеви парбених странака, који су такођер преслушани код првостепенога суда. Није, најпосле, основана ни жалба у погледу висине измакле користи, која је тужитељици досуђена, јер је измаклу корист Апелациони суд досудио и на основу исказа стручњака Б., чије је преслушање баш сам тужени предложио, док се из своте изостале користи види, да је она оправдано досуђена тужитељици почев од године 1921 и 1922, када је тужени земљу од тужитељице одузео.

Жалба, према томе, туженога да је Апелациони суд, преиначујући првостепену пресуду и удовољавајући тужбеном захтеву тужитељичином повредио правне прописе је неоснована, услед чега ју је ваљало одбити и туженога осудити да плати трошкове ревизионога поступка у смислу прописа §§-а 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 9 фебруара 1937 године.

262.

Парница ради брисања права власништва на основу оригиналне неваљаности даровног уговора, коју покреће универзални наследник дародавчев, може се забележити по §-у 68 Ззк. (Кс. у Н. Саду, Рек. II. 263-1937.)

263.

I. Сирочадски столови немају делокруг, да одређују опрему малолетној девојци приликом удаје. — II. На подручју угарског приватног права, не подлежи законска дужност давања сиреме женском детету.

(Кс. у Н. Саду, Н. Г. II. 853-934)

Чл. 1. ст. 1/370

би остало после његове смрти, постављен потоњи наследник: потоњи наследник може захтевати само имовину осталу на дан смрти преживелог брачног друга, а за живота преживелог брачног друга не може тражити осигурање овога захтева, баш због постојећег права на слободно располагање. (К 1526 912.)

Мала збирка судске праксе.

Св. 1 Судска пракса из брачног права	- - -	Динара 10
Св. 2 Судска пракса из брачно-имовног права	-	Динара 10
Св. 3 Судска пракса из наследног права I. део	-	Динара 10

Могу се добити код Уредништва овог листа.

ЧУВАЈМО ЈУГОСЛАВИЈУ!

У пажњу гг. претплатницима.

Када отварамо претплату за XIX. годину, саопштавамо, да је претплата за 1939 год. за судове, судије, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60—, док за остале претплатнике претплата остаје и на даље Дин. 120. Претплата се може слати или на адресу Уредништва или на чековни рачун бр. 51 660.

Умољавамо гг. претплатнике, да нам претплату пошаљу одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године — а има их и таквих који 5—8 година нису платили претплату — да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање листа, а поред тога остварити своју тражбину судским путем.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 септембра 1939 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“

НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.

Власник рачуна Др. Никола Игњатовић, Нови Сад.